

A karantén-iroda környezetpszichológiai rétegei (Sz30 ea)
Frankó Luca, Keszei Barbara, Somogyi Krisztina, Tóth-Varga Violetta

Elméleti háttér:

- Az otthoni munkavégzés témáját a pszichológia több ága (pl. a szervezet-és környezetpszichológia) is kutatja 1-2 évtizede. A felhalmozott tudás alapját képezi a jelenlegi kutatásnak (pl. De Croon et al., 2005).
- A karantén ideje alatti otthoni munkavégzés azonban nem egy egyszerű home office szituáció volt, hanem egy eddig ismeretlen, speciális lélektani helyzet (Mucci et. al., 2020). Ezért gondoljuk, hogy a COVID-pandémia alatt kialakult otthoni munkavégzési szituációra adekvátabb a karantén-iroda kifejezés használata (Frankó, 2020), amely jelenségről eddig még keveset tudunk.

Kutatási cél: Feltárni, hogy milyen (környezet)pszichológiai témákat érint a karantén iroda kérdése a klasszikusan kutatott home office témákon túl.

Módszertan: Tartalomelemzés. Karantén irodákról készített képek és a hozzájuk kapcsolódó szövegek elemzése.

Minta: A kutatás kiindulópontja egy művészeti projekt volt: a Magyar Nemzeti Múzeum (2020 tavasz) My home office challenge felhívása. Egy Facebook csoporthoz csatlakozva bárki bemutathatta saját, otthoni munkaállomását a pandémia első hullámának idején, hogy aztán a feltöltött fényképek és a hozzájuk kapcsolódó szövegek egy tematikus kiállítás alapját képezzék. A közel 3 hónapos online gyűjtés nyersanyagának környezetpszichológiai szempontú elemzését kutatócsoportunk kezdte meg, ami összesen *1290 bejegyzés, 1880 feltöltött kép, valamint ezekhez kapcsolódóan 3523 hozzászólás és 66155 reakció* feldolgozását jelenti.

Eredmények: A karantén-irodát bemutató képi és szöveges tartalmak elemzése mentén öt jól körülhatárolható, környezetpszichológiai tartalmú kategória rajzolódott ki. (1) *Az önreprezentáció* kérdésköre - a gyűjtés módszeréből adódóan is. (2) *Az érzelemszabályozás* témacsoportja, mely például a helyzettel való megküzdés vagy a változáskezelési stratégiák sikerének témáját is magába foglalja a fizikai környezet manipulálhatóságának tükrében. (3) *A privát és publikus szféra határának* kérdése, ami jelen vizsgálatban pl. a kettő hirtelen és önkéntelen összemosódása mentén kapott az eddigiekhez képest nagyobb hangsúlyt. (4) *A gender vonatkozások*, akár az új (téri) helyzetben felvett szerepek vagy a térhasználati különbségek nyomán. (5) *A tér strukturálásának* kérdése: pl., hogy a feltöltők ösztönösen mennyiben valószínűsítik meg az otthoni irodában az ergonómiai vagy környezetpszichológiai szakirodalmi ajánlásokat, vagy hogy a munkaállomás helyének kiválasztásában milyen téri preferenciák játszottak szerepet.

Konklúzió: A tartalomelemzés eredményeként kialakult kategóriák egyrészt vizsgálatunk következő lépésének megtervezését szolgálták. Másrészt, az itt bemutatott eredményeink támpontok arra vonatkozóan, hogy a karantén-iroda vizsgálatok a munkavégzés kérdésén túl milyen további (környezet)pszichológiai rétegeket lehet és érdemes figyelembe venni és vizsgálat tárgyává tenni.

Kulcsszavak: Környezetpszichológia, karantén iroda, tartalomelemzés

Kutatás kerete: Kooperáció a Magyar Nemzeti Múzeummal, illetve Simonovits Ildikó kurátorral. A kutatás a szerzők független projektje.